

บทเรียนที่ 1

บุคคล

สาระการเรียนรู้

1. บุคคลธรรมดา
2. นิติบุคคล

1. บุคคลธรรมดา

คำว่า **บุคคล** ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มี 2 ประเภท คือ **บุคคลธรรมดา** และ **นิติบุคคล** ซึ่งเป็นบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้น คือ เป็นบุคคลโดยกฎหมายเรียกว่า นิติบุคคล

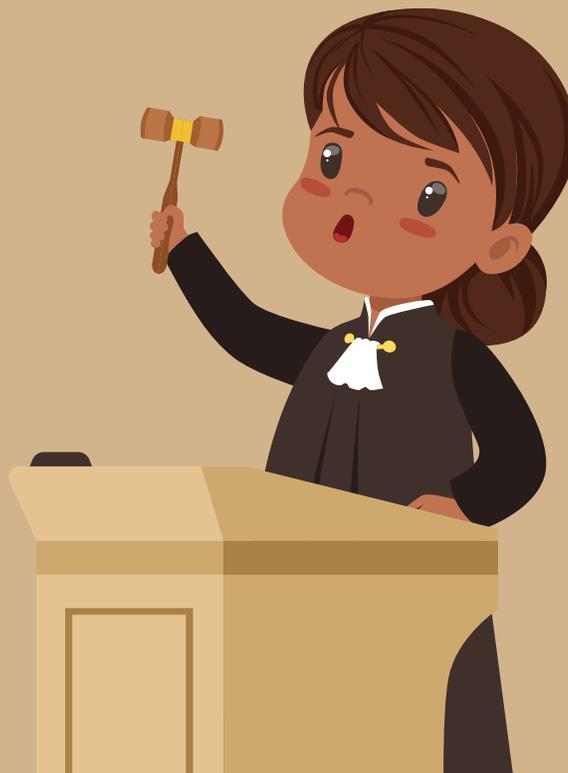
1.1 สภาพบุคคล

“สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย”

การสิ้นสุดสภาพบุคคล หมายถึง **การตาย** ในทางกฎหมาย กำหนดการตายของบุคคลไว้เป็น 2 กรณี หรือ 2 ประเภท ได้แก่

การตาย

สภาพบุคคลของผู้ที่สิ้นสุดไปทันที นับตั้งแต่เวลาตาย การตายแบบนี้จะทราบเวลาแน่นอน เจ้าบ้านจะต้องแจ้งการตายของบุคคลในบ้านต่อนายทะเบียนภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายตาม พ.ร.บ. ทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 21 (1)

สาบสูญ

บุคคลที่ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ โดยที่ศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนสาบสูญ กฎหมายเรียกว่า “ผู้ไม่อยู่” เมื่อมีคำสั่งศาลให้เป็นคนสาบสูญ กฎหมายถือว่าบุคคลนั้น ถึงแก่ความตายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังที่กล่าวมาแล้ว

1.2 สิ่งประกอบเป็นบุคคล

สัญชาติ คือสิ่งที่ชี้ตัวบุคคลว่าเป็นสมาชิกของประเทศเจ้าของสัญชาติใดและเป็นตัวกำหนดสิทธิหน้าที่พึงมีพึงได้ (ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศนั้น)

ชื่อ คือสิ่งที่ใช้เรียกขานเพื่อจำแนกตัวบุคคล กฎหมายเกี่ยวกับชื่อในปัจจุบันคือพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 กำหนดชื่อบุคคลไว้ 3 ชนิด ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อรอง

ภูมิลำเนา คือสิ่งที่บ่งชี้ให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าบุคคลมีถิ่นฐานอยู่ประจำ ณ สถานที่ใดก็เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การจัดระเบียบบังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมาย

สถานะ คือสิ่งประกอบสภาพบุคคลในการใช้สิทธิและหน้าที่ โดยได้มาตั้งแต่การเกิด เช่น เป็นชาย เป็นบุตร หรือได้ใหม่ในเวลาต่อมาตามสถานะ

ความสามารถ มีบุคคลบางประเภทแม้จะมีสิทธิและหน้าที่แต่กฎหมายจำกัด
ความสามารถในการใช้สิทธิไว้ ได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้
ความสามารถ และคู่สมรสเกี่ยวกับการจัดการสินสมรส อธิบายได้ดังนี้

ผู้เยาว์ คือ บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ คือมีอายุยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ หรือยังไม่สมรส

คนไร้ความสามารถ คือ บุคคลผู้ที่มีวิกลจริต

คนเสมือนไร้ความสามารถ คือ มีความบกพร่องทางร่างกาย

คู่สมรส คือสามี ภรรยาสามารถจัดการทรัพย์สินของตนเองได้ทุกอย่าง

2.นิติบุคคล

2.1 ประเภทของนิติบุคคล

นิติบุคคลมี 2 ประเภท

- ❖ นิติบุคคลที่ก่อตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ❖ นิติบุคคลที่ก่อตั้งโดยกฎหมายอื่น

2.2 สิทธิหน้าที่ของนิติบุคคล

- ❖ สิทธิและหน้าที่ภายในขอบวัตถุประสงค์
- ❖ สิทธิหน้าที่ซึ่งว่าโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

2.3 ฎมิลำเนาของนิติบุคคล

- ❖ สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่
- ❖ ถิ่นอันเป็นที่ตั้งที่ทำการ
- ❖ ถิ่นที่ได้เลือกเอาไว้เป็นฎมิลำเนาเฉพาะการตามข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง
- ❖ ถิ่นอันเป็นที่ตั้งที่ทำการ หรือที่ตั้งสำนักงานสาขาในส่วนกิจการอันได้กระทำการ ณ ที่นั้น

2.4 การบริหารจัดการนิติบุคคล

- ❖ หลักของกฎหมายนิติบุคคลต้องมีผู้แทน
- ❖ อำนาจของผู้แทนนิติบุคคล กรณีมีผู้แทนนิติบุคคลหลายคนการดำเนินการของนิติบุคคลให้เป็นไปตาม เสียงข้างมาก เว้นแต่มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง
- ❖ ความรับผิดชอบของผู้แทนนิติบุคคล การกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่บุคคลอื่น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน